

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Csicsely Ilona Anna ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt OMMF alperes ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Gyulai Munkaügyi Bíróság részéről meghozott 1.M.438/2010/4. számú jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem és a felperes részéről előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Gyulai Munkaügyi Bíróság 1.M.438/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felek a felülvizsgálati eljárási költségüket maguk viselik.

A felperes köteles felhívásra, az abban megjelölt módon 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam javára megfizetni.

Az alperes felülvizsgálati eljárási illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az alperes elsőfokú hatósága a felperes K., K. út ... szám alatti munkavégzési helyén munkaügyi ellenőrzést tartott, és bizonyítási eljárást folytatott le, amelynek eredményeként határozatában megállapította, hogy 2009. szeptember 1-jétől szeptember 30-áig a név szerint megnevezett négy, 2009. szeptember 7-től szeptember 30-áig a név szerint megnevezett hat és 2009. szeptember 21-étől szeptember 30-áig a név szerint megnevezett hat munkavállaló és a CS. Zrt. munkáltató (alperes) között munkaviszony állt fenn. Kötelezte a munkáltatót, hogy a munkavállalókat a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) szabályai szerint foglalkoztassa, valamint tegyen eleget az APEH területileg illetékes szerve felé fennálló bejelentési kötelezettségének. A megállapított szabálytalanság miatt az alperes a felperest ugyanebben a határozatában 1.600.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta.

A határozat indokolása szerint a felperes az ellenőrzésbe bevont személyeket megbízási szerződéssel foglalkoztatta, azonban a foglalkoztatás során a megállapíthatóan munkaviszony elsődleges és másodlagos minősítő jegyei érvényesültek. A tanúkenti meghallgatásuk során a munkavállalók egybehangzóan akként nyilatkoztak, hogy az üzem területén személyesen látták el a munkájukat, amit Sz. Z. művezető és N. Z. műszaki vezető irányított és ellenőrzött. A munkaeszközöket és a munkaruhát a munkáltató biztosította és munkavédelmi oktatásban is részesültek. Az elkészített munkaidő-beosztás alapján napi nyolc-tíz órát dolgoztak, a ledolgozott munkaidejükről és az üzem területére történő be- és kilépés időpontjáról nyilvántartást vezettek. A megbízási szerződésben óradíjban vagy havidíjban állapodtak meg, és különböző feladatokat láttak el (takarítás, karbantartás, kazánfűtés, terepőrzés, javítás, felújítás, portaszolgálat, termelési folyamatok előkészítése), akik pedig éjszaka vagy hétvégén dolgoztak, bérpótlékban is részesültek.

A határozat elleni fellebbezésében a felperes előadta, hogy az ellenőrzés alá vont telephely egy sajtüzem volt, amit a H. Kft. megvásárolt, és a határozatban felsorolt személyek korábban a sajtüzemben dolgoztak. A működéshez szükséges engedély megszerzéséig a H. Kft., és a tulajdonosi körbe tartozó CS. Zrt. megbízási szerződéseket kötött, az üzemnek a termelés folytatására való előkészítése érdekében. A megbízási szerződés a felek akaratának és a jogszabályoknak mindenben megfelelt, tévedett az elsőfokú hatóság, amikor a foglalkoztatást munkaviszonynak minősítette.

Az alperes másodfokú hatósága a foglalkoztatás jogi minősítésével egyetértett, határozatában azonban az elsőfokú határozatot megváltoztatta és a munkaügyi bírság összegét 600.000 forintban állapította meg, egyebekben az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A másodfokú hatóság a bírság csökkentését azzal indokolta, hogy az elsőfokú hatóság a H. Kft.-vel szemben ugyanilyen tényállás alapján 600.000 forint munkaügyi bírságot szabott ki, és az alkalmazott bírságok összegszerűsége között kellő indokolás nélküli feltűnő aránytalanság állt fenn.

A felperes keresetében a jogerős közigazgatási határozatnak az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését, másodlagosan a bírság további mérséklését kérte. Azzal érvelt, hogy a megbízási szerződéssel való foglalkoztatás mindössze egy hónapig tartott, a szerződések bejelentése és a járulékok levonása megtörtént, a tejüzem beindulását követően pedig a 16 személlyel munkaszerződést kötöttek.

A Gyulai Munkaügyi Bíróság az 1.M.438/2010/4. számú ítéletében az

alperes 6215-2/2010-5010. számú határozatát az MÜ-2234-39/2010-6216. számú határozatra kiterjedően akként változtatta meg, hogy a munkaügyi bírság összegét 300.000 forintra mérsékelte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság utalt a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (Met.) 1. § (5) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a felügyelő a tényállás alapján jogosult - az ellenőrzés megkezdésekor fennálló - a foglalkoztató és a részére munkát végző személy közötti tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolat minősítésére.

A munkaügyi bíróság bizonyítottnak találta a felperes és a munkavállalók közötti alá-fölérendeltségi viszonyt, a meghatározott helyen és időben történő, személyes, rendszeres és munkabér ellenében történő munkavégzést, ezért az alperes minősítésével egyetértett. Ugyanakkor a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésére is hivatkozással úgy ítélte, hogy a felperes az Mt. 76. § (1) és (2) bekezdésébe ütköző jogszabálysértést nem követte el, miután a megbízási szerződések tartalmuk szerint egyébként megfeleltek az Mt. munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseinek, ezért az írásbeliség elmaradása miatt bírság kiszabásának nem volt helye. A felperes azonban az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCIII. törvény (Art.) 16. § (4) bekezdést megszegte, mivel a jogviszonyt nem munkaviszonyként jelentette be. A felperes terhére ezért csak egy szabálysértés volt megállapítható, a kiszabott bírság emiatt eltúlzott, így azt a rendelkező részben meghatározott összegre mérsékelte a munkaügyi bíróság.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes teljes keresetét elutasító határozat, valamint a felperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

Nem vitatta, hogy a megbízási szerződések tartalmazták a megbízás teljesítésének helyét, a megbízott részére elvégzendő feladatokat és a megbízási díj összegét, azonban megítélése szerint a munkaszerződés olyan nevesített jognyilatkozat, amelyet csak a törvény által előírt alaki kötelezettségekkel lehet megtenni, és ezen alaki kötelezettség közé tartozik a munkaszerződés megnevezés kötelező használata is. Ennek alátámasztására a Legfelsőbb Bíróság egy 1999. évi eseti döntésére utalt, és azt hangsúlyozta, hogy a megbízási szerződés alkalmazásával nagymértékben sérültek a munkavállalók garanciális jogai.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben - tartalma szerint - a jogerős ítélet és a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését kérte.

Sérelmezte, hogy a közigazgatási eljárás során az eljáró felügyelők meg sem kísérelték tisztázni az ellenőrzéssel érintett személyek szerződéskötési szándékát, valamint azt, hogy a megbízási szerződés megkötésével szenvedtek-e bármilyen sérelmet. Az üzemet működtetni kívánó kft. bejegyzése és hitelkérelme még nem rendeződött, és a munka nélkül maradt személyek megbízás keretében való foglalkoztatására kérelmükre és érdekükben került sor. Amennyiben a hatóságok a bírságokkal ellehetetlenítik a társaság működését, a munkavállalókra ismételten munkanélküliség vár.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Nem vitás peradat, hogy az alperes elsőfokú hatósága a helyszíni ellenőrzés során munkavégzés közben találta a munkavállalókat, és foglalkoztatásuk a munkaviszony elsődleges és másodlagos jegyeit egyaránt tartalmazta. A Met. 1. § (5) bekezdése az eljáró hatóságot a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolat minősítésére felhatalmazza, és a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a minősítés jogszerűségét nem is vitatta.

A felperes a megszűnt üzem volt munkavállalóival megbízási szerződést kötött, vagyis a foglalkoztatásra irányuló jogviszony írásba foglalása megtörtént. Az írásba foglalt megbízási szerződés - a felek által nem vitatottan - tartalmazta a munkaszerződésnek az Mt. 76. § (5) bekezdése szerinti kötelező tartalmi elemeit. Az alperes által a felülvizsgálati kérelmében felhívott 1999. évi eseti döntés más jogszabályi környezetben keletkezett. Azóta a jogalkotó törvényi szintre emelte, hogy a szerződés típusát elnevezésétől függetlenül kell megítélni (Mt. 75/A. § (2) bekezdés), vagyis helyes értelmezés szerint a felek közötti írásban létrejött megbízási szerződésnek nevezett szerződés a foglalkoztatás tényleges tartalmi ismérvei alapján munkaszerződésnek minősül (BH.2002.504.). Ebből következően a munkaügyi bíróság a jogerős közigazgatási határozat felülvizsgálata során helytállóan vonta le azt a jogkövetkeztetést, hogy a felperes terhére az Mt. 76. § (2) bekezdésébe ütköző jogszabálysértés, vagyis a munkaszerződés írásba foglalásának elmaradása nem volt megállapítható.

A Met. 7. § (7) bekezdése szerint a munkaügyi bírság összegének megállapításánál figyelembe kell venni különösen a jogszabály megsértésével okozott jogellenes állapot időtartamát, az okozott hátrány nagyságát, a megsértett jogszabályi előírások számát és hatását, valamint az érintett munkavállalók számát.

A bírság kiszabásának alapjául két jogszabálysértés szolgált, amelyek közül az egyik jogszabálysértés megállapítását a munkaügyi bíróság helytállóan mellőzte, így a bírság összegének megállapításánál figyelembe veendő mérlegelés szempontjai módosultak, amely a bírság összegének módosítására is alapul szolgált. Erre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság az ítélet indokolásából a bírság eltúlzott mértékére való utalást mellőzte.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint - a korábbi üzem megszűnésével és a termelés újra indításával összefüggő körülményekre hivatkozva a bírság összegének mérlegeléssel való mérséklését kérte, a bírság méltányosságból való mérséklésére azonban a Met. nem nyújt lehetőséget (BH.2001.404.).

A fenti indokolásra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával jogszabálysértés hiányában a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem is alaptalannak bizonyult, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felek a saját költségeiket maguk viselik.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a felperes esetében a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján, az alperes esetében az alperest megillető teljes személyes illetékmentességre figyelemmel (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pont) ugyanezen rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

A felperest terhelő illeték mértékét az Itv. 39. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak alapján állapította meg.

Budapest, 2011. november 23.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

bírószági tisztviselő